

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XXIX. De Detractione. Ut Detractor ostendatur esse similis illi
Bestiæ, quæ Danieli triplici dentium ordine instructa apparuit, sufficit
observare triplicem illam stragem, quam unico ipse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

DISCURSUS XXIX.

De Detractione.

I. Iisdem Aphorismi

proportione quadam locum habent in cura Animorum, quibus Ars Medica in curandis corporibus uritur, cogor hodie Detractoribus alienæ mali nuntij bajulus esse. Non dicam, quod de illorum salute desperem, dico tamen, malè eos habere, ac haud paulò deterius, quàm ipsi sibi persuadeant. Apud Medentes, Axiomatis instar obtines, quòd in acuris præsertim morbis certissima signa ex linguæ habitudine colligi possint, ita ut hujus in manifestanda morbi naturâ fides certior sit, quàm arteriæ pulsus. Si in ore febris laborantis linguam conspicamini instar extincti carbonis nigram, & instar ardentis accensam; etiam si Arteriæ pulsus aliud loqueretur, nolite ei fidem habere; linguæ potiùs credite; & parate ad sepulturam necessaria; Infirmus enim paulò post supus erit. *Lingua nigra & virulenta, calamitosissima.* Id ipsum dicam in animorum vestrorum cura. Si arteriam quorundam exploro, rectè se habet. Multi illorum frequentant Tempa, jejuniò subinde intra hebdomadam se macerant; publicè privatimque preces ad Deum fundunt. Rectè ista se habent. At si linguam maledicentiâ inflammatam,

*Hipp. in
Coac.
Præn.*

& quod pejus est, nigram, toxicòque infectam respicio, timeo, ut quod rea est fatear, oculam quandam & non facilè medicabilem malignitatem, quæ mortem, eamque æternam accersat. Quæso igitur, attentis hodie animis auribusque adeste; etenim si non aliud, quàm mali hujus gravitatem intellexeritis, sola hæc remedij non parum efficacis loco esse possit.

II. Oportem quidem omnem ab ore vestro maledicentiam, si tantum promittere mihi unquam possem, quàm longissimè in exilium amandare, præ cæteris tamen illam, quæ occultè famam proximo, si non tollit, minuit certè, & Detractio dicitur; sic ea duobus modis. Primò, quando ad S. Th. nocendum famæ Proximi falsum spargitur: secundò, quando verum quidem dicitur, sed occultum; aut notum quidem, verum exaggeratum & auctum; aut cum in bonam partem accipi posset, detortum in sinistram. In primo peccatur graviùs, cum malitiæ detractionis etiam mendacium accedat: in secundo non ita quidem graviter, magis tamen frequententer. Et idèd quia hoc malum admodum commune est, quod nullo negotio quilibet agnoscere in se ipso potest; hoc potissimùm hodierna Dissertatione petere constitui. Et
ecco

ecce, dum me ad rem accingo, oculis sese meis ingens illa fera exhibet, quam S. Propheta Daniel in visionibus suis mysterio plenis spectabilem habuit, triplici terribilium dentium ordine armatam: & in hac plus quam in alia qualibet perfectam alienæ famæ detrahentis effigiem agnosco; qui haud dubiè fera est, cum sit humani generis inimicus, & os habeat, quod non tantum dentibus armatur ita exactis, ut S. Spiritus eos gladios dicat: *Generatio, quæ pro dentibus gladios habet.* Sed insuper dentes hos triplici ordine ac serie dispositos, quibus simul eodémque momento tres omnino strages edat, stragem in Proximi absentis famâ, quam primò ante oculos ponam: stragem in animo Proximi præsentis, quam secundò; & stragem in ipsa Anima Detraactoris, quam ut ceteris graviozem tertio loco persequar.

I.

III. Primò itaque Detraçtio famam devorat Proximi absentis, & sic uno bolo plus confurit, quàm famosa illa Regina, quæ nobili suo hospiti in una margarita liquefacta plusquam dimidij millionis pretium bibendum propinavit. Nihil exaggero: *Melias est nomen bonum, quam divitia multa:* Magisque est æstimabile nomen Justis, quàm totius Mundi caducæ divitiæ, quæ & Justis, & Peccatoribus communes sunt. Fama inter bona exteriora magnum valde bonum est, ut docet S. Thomas, & ad *commercium humanum virtutisque veræ studium summè necessarium.*

R. P. Segneri Christ, Instr, Tom. I.

Quòd bonum valdè magnum sit, manifestum est, nam æstimatio vita quædam civilis est, & bonum hominis, ut homo est, & differt à belluis, proprium. Etenim belluæ, quamvis etiam ipsæ appetant suo modo excellere, & que opponant talem excellentiam impredientibus, non affectant tamen bonum nomen, ut affectat homo, & honorem inde redundantem. Imò si illa æstimatio, quâ rem quampiam Dominus prosequitur, custodit, pretium ei addit, dicere necessum est, quòd vita hæc Moralis, quâ inter homines cum quadam dignitate vivitur, vitam naturalem quadammodo adæquet, aut fortasse excedat: cum magna hominum pars publicam infamiam magis, quàm ipsam mortem horreat. Deinde bonum famæ ad commerciū humanum, & vitam cum virtute agendam summè necessarium est: per illud enim homo fit aptus ad omne genus negotij & officij, quòd eum inter homines exercere oportet. Et, si nihil aliud præstaret, nunquam non frenum est, quo quis ab omnibus se cohibeat noxis, quæ eam aut perdunt, aut perdendæ periculo opponunt. *Fa- S. Theod*
ma facit idoneum ad officia humana, quod l.
& præservat à peccatis. Et quamvis 10. art.
Lex Christiana doceat, hominum æ- 13.
stimationem expetendam non esse,
imò ne curandam quidem; id tamen sic accipiendum, ut veter eam tanquã finem sectari: nam famæ ut mediij cujusdam maximè ad virtutem exercendam necessarij rationem habere, est res laude dignissima, præsertim in eo, qui non soli sibi à communi con-

Eff

sortio

fortio ab junctus vivit, sed etiam alijs: unde honor justè æstimatur, nihil, quo perdat, mali operando; justè etiam contemnitur, nihil, quo obtrineatur, mali operando.

IV. Ex quibus omnibus, nullo negotio colligere licet, quanto damno Detractor proximum absentem afficiat, cum suam ei famam devorat. Damnum certè tam magnum est, ut in comparationem cum homicidio veniat, licet illud non exæquet: *Qui occidit fratrem suum, & qui detrahit ei, pariter homicida esse monstrantur.*

Ex hoc ferme significare vult sacer *Textus*, cum modò novaculam, modò sagittam, modò gladium vocat, ad denotandas scilicet luculentas illas plagas, quas cordi proximi & bono ejus nomini infligit. Imò si lingua Detractoris se sola non pertingit ad proximum etiam vitâ naturali privandum, alijs tamen per frequenter ensen in manus porrigit, cum magna cruentarum rixarum, ac jurgiorum pars primam suam originem ex detractionibus habeat. Unde si observetur, quod res est, in istis privatis pugnis plerumque lingua tuba est, quæ ad illas provocet animæque.

V. Unde etiam credo, quòd, quoties hi detractores os aperiunt ad nocendum alienæ faciæ, nunquam id faciunt sine peculiari & proxima mali Dæmonis ope, qui paratissimus est ad linguam calore quodam stygio accendendam, ut audaciorè verbalò funesta prorsus incendia excitentur: & hæc est illa lingua inflammata à gehem-

na. Et qui illam ut talem meliùs nosse vult, solertiam attendat, & artes nequissimas, quibus proximi faciæ, quantumvis crassæ, in alijs omnibus negotijs, Minervæ homines, nocere sciunt.

VI. Ut metam certius tangerent, à longè non rarò, imò ab opposito ordiuntur, nimirum à laudibus. Sed Deus vos protegat: cum Piscator oleum aquæ superfundit, argumento id est, quod Tridente certò ferire satagat. Exordiuntur sermonem, quòd nescio quæ, reverà domus suæ curam habeat, prompta sit, provida, supra feminam sapiat in gerendis suis negotijs; majori tamen laude digna futura, si oculos ad rem alienam non adjiceret. Advertite, quod linguæ genus! An non leoninæ, quarum bestiarum linguam non est lenis, ut etiam dum lambendo blandiuntur, sanguinem eliciant? Puellam quandam laudant, sed mox addunt ejusmodi correctionem, ut meliùs miseræ foret, à laudatoribus istis suis fuisse maledictis, quàm præconijs impetratam. Referuat de quibusdam veneficis, quòd solis laudibus infantes fascinent. Obellam infantulum, quem brachijs tenetis! quàm est vegeus, quàm hilaris, quàm vivax! Vix ista dicuntur, cum miser infans malè habere incipit, languet, deficit, ac sicut virgula ex aromatibus confecta, consumitur, absque eo, quòd sciatur, quomodo ardeat. Similem prorsus artem suis encomijs fascinandi Detrahentes invenere, quàm plus sæpe uruntur,

Olaus
M. l. 1.
c. 1.

tur, eâ efficaciam, ut nulli contra illam exorcismi valeant.

VII. Aliâs tanquam miserantes telam suam ordiuntur, & cum minimè timeretur, crudelitate finiunt. Displacere sibi ajunt, quod homo tantæ familiæ, insigniumque dotium ac facultatum, quem tanto ceteroquin amore prosequerentur, hoc & illo vitiorum genere se obstringendo, sibi suisque tam turpem notam inuras. Serpentem quendam rerum naturalium Scriptores referunt, capite candido, qui dentes non habeat, spumam ore tam malignam, versare, ut insanabili plaga inficiat, quemcumque asperferit. Serpentes hujusmodi sunt Detractores; videntur bonæ mentis esse, simplices, sinceri, aded, ut, cum loquantur, non nisi ex ardenti Zelo loquantur, nec dentes, quibus mordeant, habere censeantur. Sed nequis accedat propius! quia spuma, quam è labris eijciunt; dentium vicem supplet, & nimium quantum lethifera est. *Videas*, ait S. Bernardus, *vultu mæsto, emitti maledictionem, tanto persuasibiliorem, quanto creditur magis condolenti affectu, quam malitiosè proferri.*

VIII. Nec minori postmodum artificio utuntur in augendis, & amplificandis aliorum culpis. *Os tuum abundavit malitia*, ait Propheta, vel, ut alij ex Hebræo legunt; *in ore tuo crevit malitia*, sicut in quibusdam speculis singulari arte factis objectum crescit, ita ut tantillus culex instar aquilæ appareat. Maria Soror Moyhis cognatam suam per contemptum

appellavit Æthiopissam: non quod hæc reipsa talis esset, sed quia inter Madianitas prognata ab Æthiopum confinibus veniebat, Ita voces earumque significandi vim detractores confundunt; vocant feminam illam procacem, quæ vivacior aliquanto est; aliam appellant adulteram, quam non nisi perulantius risisse, aut donum aliquod occultè admisisse viderunt. Quod si etiam semel forte lapsa est, ex facto unico vitam omnem judicant, ac obstinatè contendunt, præsumptionem contra illam stare, quâ fiat, ut jure semper mala censeatur, quæ semel talis ab ipsis deprehensa est. *semel malus, semper præsumitur malus.* Artificium equidem hoc illorum est, quod, ut ad id, quod innuebam, revertamur, jure credi potest ab assistente ipsis dæmone suggestum fuisse: ab illo, dico, qui Evæ in Paradiso terrestri facundiam suam ipsum potuit Deum suspectum reddere, unâ eademque operâ insimulando illum immoderati rigoris in præcipiendo, invidiæ in præcipiendi causa, & falsitatis in minis mortis obeundæ.

IX. Quod si etiam scire aveatis, quare ejusmodi homines tot semper in detrahendo artibus studeant, id inde fieri assero; quod hæc sit natura & indoles detrahentium; nocere occultè. Non aperto Marte adversarium suum aggrediuntur, ut contumeliosi, sed ex abscondito; ut omnino eos se demonstrant, qui reverâ sunt, Proditores inquam; sæpius enim ad sidera usque præsentem ali-

Eccl.
10.

quem & audientem laudibus attol-
lent: mox autem ac ille tergum ob-
verterit, pessimis illum modis tradu-
cent, & Aspidum instar calcaneum
admordebunt. *Si mordeat serpens in
silentio, nihil eo minus habet, qui occul-
tè detrahit.* Ex quo ipso nemo non
videt, quanta in famam proximi stra-
ges resulet. Contumelia retorqueri
potest à recipiente in inferentem; is
cui honor detrahitur, plerumque nec
in authoris notitiam venire potest.
Famæ suæ diminutionem etiam viri
in Republica Principes ferant neces-
se est, quantumvis à vilissimo subinde
scurra proveniat.

II.

X. Et ecce damna, quæ Proximus
absens à Detrahentibus de fama pati-
tur. Sed levia sunt ista, si conferan-
tur detrimentis, quæ Proximo præ-
senti & audienti in animo inferunt,
atque hæc duplicis sunt generis; di-
recta alia, ut loquimur, alia indire-
cta. Indirecta, teste S. Chrysostomo,
sunt illa, quod hac ratione famæ a-
lienæ fures faciant, ut omne delictum
evadat scandalosum, sitque alijs of-
fendiculo. Ipsi enim sunt, qui ip-
sum illud non magnum malum, quod
tamdiu occultum latuerat, in lacem
& publicum protrahunt. Hinc est,
quod lepra illa, quæ intra vestes re-
condita nemini nisi infirmo nocebat,
in quo nata erat, manifestata & à plu-
ribus contrectata ita contagiosa eva-
dat, ut paulatim ac sensim totam Pro-
vinciam inficiat. Videntur vitium
persequi, qui eo infectos traducunt;
sed, si suis res momentis libretur,

non ita est; potius enim hac ratione
pudor tollitur, qui unicus est obex,
quo minus impietas alveo egressa la-
tè omnia inundet. Mulier illa, quæ
vicinorum delicta recensere audit, se-
cum mullitat: Res igitur tanta non
est, peccare, uti mihi imaginor; nec
casus adeò rarus est, peccasse: & hac
ratione delicta sua hactenus commif-
sa pro levibus habet, ac novum ani-
mum concipit, ad similia deinceps
perperranda. Qui in occulto pec-
cat, minus peccat, ait S. Thomas; huic
etiam Jura consentiunt, cum volunt,
ut severius longè castigentur, quæ
intra moenia urbis, quam quæ extra,
delicta committuntur. Jam Detra-
hentium scelere fit, ut non solum
affirmari possit, cunctos palàm de-
linquere, sed delinquere, ubi fre-
quentissimus est populus, ipsis in fo-
ris ac compitis; neque enim ullum
jam delictum tam occultum est, ut
illuc velut ad spectaculum non defe-
ratur: & quia nihil est facilius quam
imitari, pauca committuntur scelera,
quæ non transeant in exempla, inex-
plicabili morum corruptelâ.

XI. Alterum damnus, quod Detra-
ctores Audientibus accersunt, est magis
directum, cum facillimo labore eos in-
ducunt ad delectationem ex auditâ
Detractione capiendam, & ad pariter
detrahendum. Detractio se ipsâ est
cibus quidam sapidissimus Detrahen-
tium palato, non solum ob illam
communem oblectationem, quam
nemo non habet in di&is suis: *lata-
tur homo in sententia oris sui; sed e-*
tiam ob delectationem quandam pe-
culia-

S. Tho.
3. p. 2.
84. q. 6.
ad 1. 1.
Præter.
6. tra-
cem. 6.
1. sedet
6. sedet
ff. de ho-
juris.

Pf.
2

S.
d.
c.
li.

S.
2
a

culiarem. Qui enim alios viruperat, se gradu quasi superiorem ipsi constituit, & tanquam eorum Judicem: id quod est tacita quaedam contestatio, se ab illo malo, quod in altero criminatur, esse penitus immunem; unde tantò etiam ampliùs in se ipso sibi complacet, ob excellentiam illam suam à se, detrahendo alijs, stabilitam, & alienis ruinis altiùs erectam. Exigua igitur invitatione & incitatione opus est, ut circumstantes hujusmodi cibi desiderium & famem concipiant, haud aliter, ac in illis, qui mensam opiparè instructam contuentur, facilè orexis excitatur, nec ulla in accumbendo mora est: *sedens adversus fratrem tuum loquebaris & adversus filium matris tuae ponebas scandalum.* Pessimum est, quòd ad mensam istam, quò plus avidè devoratur, eò ampliùs crescat voluptas: imò tantò etiam magis crescunt ipsæ dapes, cum quilibet de suo ferculum unum addat, referendo novum aliquem eventum alijs ignotum: & arborem in terram dejectam velut per otium plures in partes diffindendo; cum pias postularer, ut prolapsam potius denno erigeret. Unde D. Bernardi fuit sententia, quòd inter Detrahentes & detractionem audientes hoc intersit: quòd, qui detrahit, Diabolum suum in lingua habeat; qui audit, in auribus: id quod sic accipiendum est, quando, qui audit, Detractione delectatur ex odio versùs Proximum conce-
 2. q. 63. pro; aut quando absque isto odio Detra-
 ctore ad porrò detrahendum inci-

tat, aut cum potest, illi non resistit.

XII. Oportet igitur, antequam ad alia transeam, vos docere adjurationem quandam admodum efficacem, quâ maledictum hunc Dæmonem ab auribus vestris, si fortè intrasset, expellatis, atque etiam aditum, ne ingredatur, occludatis, Inprimis igitur fidem tot honoris alieni detractionibus nullam adhibete. An vobis æquum videtur, testes nullo prævio examine admitti? reum inauditum condemnari? imò ne interrogatum quidem, aut rei statu ullatenus investigato? Quod si fortè facere non potestis, quò minùs distis assentiamini, saltem nemini cuiquam illa revelate, non domesticis domi, non amicis aut conjunctis foris. Quàm stultè se purgant, qui dicunt: *detraxi, sed primus non fui, qui rem vulgaret; ex alijs intellexi, uni soli aperui, arcani fide petita.* Nemini, ne uni quidem, sic audita revelanda sunt. *Audisti verbum adversus proximum tuum,* ait Spiritus S. *commoriatur in te;* absque eo, quòd ad animum cujusquam alterius propages. *Commoriatur in te.* Hinc Dei præceptum est, ut fangi purgatorum in Templo illo suo luminum non solum in destinata ex auro purissimo vasâ conjicerentur, sed quamprimùm etiam extinguerentur, ut ne què teter inde odor afflaret; docens hoc paradiigmate, prava exempla omnia celanda & tegenda esse. Sed surdis propè ista canuntur. Quàm pauci enim sunt, quos vel religio, vel prudentia, ad hujus documenti

Ps. 49.
20.

Serm.
de trip.
cust.
ling.

S. Th. 2.
2. q. 63.
ar. 4.

Eccl. 19. 10.

Exod. 37. 23.

executionem impellat? *A facie verbi parturit fatum.* Vix ad nescio quem rumor aliquid persulit, quod alterius famæ notam inurat, cum parturientis instar stare nescius, horam quamlibet millenas reputat, dum conceptum animi foetum pariat; & mirum quantum affligitur, dum inveniat, cui arcanum revelet. *A facie verbi parturit fatum.*

XIII. Non sufficit etiam ad se purgandum: *Audivi hac referrī ab alijs, primus non fui:* non sufficit, inquam, quia, ne initio ostendi, fama læditur, etiam cum vera, sed eatenus ignota, recensetur. Etiam qui deliquit, etiam si, ut ita dicam, dominium famæ suæ amiserit, justè tamen ejusdem retinet possessionem. quia publica delicti hujus ignorantia facit, ut pro innocente, uti antehac, habendus sit. Antiqui Spartani, cum in aciem campumque prodibant, rubris se vestibus inducebant, ne cruor vulnus acceptum manifestaret. Nunc omnibus jus istud competit, quàm diu vivunt, ut noxis suis occultatis sani videantur, licet luculenta sub veste plaga copioso sanguine manet. Vos proinde, qui illam notatam aliorum oculis spectandam exhiberis, nullâ prudenti causâ impulsus, rei estis illius pudoris, quo miser suffunditur, qui ipse sibi, nemine alio conscio, mederi poterat, & sanari.

XIV. Imò si quod delictum aliquando fuit publicum, subinde autem aut morâ temporis oblivioni traditum, aut vitæ emendatione redintegratâ famâ velut sepultum; haud

sanè levis noxa erit de illo denuo sermones miscere, & nescientibus manifestare. Et verò ea re non Charitas solum, sed & Justitia lædetur; cum fama, quam proximus annorum beneficium, & ope emendationis suæ receperat, auferatur. Neque tamen hoc ipso prohibemur, noxam etiam gravem alterius manifestare, si id non nocendi animo, sed aut consilij exquirendi, aut dandi gratiâ, aut etiam studio impediendi damnum, quod ex delicto, si occultum maneret, in bonum publicum, aut privatû redundare potest, fiat. Licet ea in re admodum cautè procedendum sit; & sicut, chirurgus plagam latius non aperit, quàm ejus persanandæ necessitas exigat, ut, qui non augere vulnus & periculum, sed sanitatem restituere intendat; ita & aliena delicta manifestare plûs non oportet, quàm mali impediendi ratio exposcat, cum hujusmodi manifestatio non ad criminis conscientiam propagandam, sed ad nata inde damna reparanda referatur. *Licet vicini luminibus officere, si ei servitutem non debemus.* Ira Lex, quâ docemur, non semper injuriâ fieri, quod aliâs jure veritum est & interdictum.

XV. Postremum, quod ijs, qui alienæ famæ detrahentes audiunt, suggerere possum, documentum est; eos vel non audire, vel saltem nunquam libenter audire. Ipsi Divini Spiritûs insignis ac præclara hæc doctrina est, perquam idonea adversus Detractiones, ut aures nostras spinis sepiamus: *sepi aures tuas spinis; linguam nequam noli audire.* Non jubet, ut lin-

L. C. 11.
eo ff. de
servit.
urb.

Eccli.
28. 28.

linguam nostram sepe cingamus, ne alijs narret, quæ audivit mala: neque enim istud sufficit: jubet, ut etiam aures sepiamus, ne illa audiamus. Fit autem istud, cum vel detrahenti opportunè aurem vellicamus, hortamurque, ut ab ejusmodi rerum enarratione desistat; id quod tum maximè locum habet, cum aliquid in loquentem auctoritatis nobis competit; aut cum id solerter agimus, ut aliò sermonem converramus, proposità dextrè in medium de re, aut negotio alio quæstione; quæ fuit laudatissima solertia magni illius

Staplet. Thomæ Mori, & vitâ ex virtute actâ in Vita. & morte constantissimè obitâ laudatissimi. Saltem defigendi sunt in solum oculi, & non dissimulandum, quod stomachum nobis moveat narratio non cum Justitia minus, quam

Prov. Charitate pugnans. *Ventus Aquilo* 25. 23. dissipat pluvias & facies tristis linguam detrahentem. Quapropter, ut nemo merces, quas scit ingratas esse, & emi à nemine, venum exponit; ita nemo perget alienas noxas propalare, ubi noverit se audientibus molestum esse. Sic ad rem bellissimè respondit vir sapiens narranti, audivisse se ab inimicò illius dici sanè quàm atrociam: Non ita liberè, ajebar, alter in famam meam grassatus esset, nisi tu illi & aure & vultu placido auscultasses: quare si quid peccatum est, à te peccatum est. Scribunt de

Arist. 1. Delphino Philosophi, quòd audiatur, etsi audire non videatur, propterea quòd hujus sensus organum nusquam appareat. Idem faciat oportet, quisquis detrahentes impe-

dire auctoritate non potest: oportet, ut, etsi audit, se tamen audire dissimulet: non applaudat, non subrideat, aut annutu probet, non quovis alio signo prodatur, placere sibi, quæ narrantur. Sic amicè cum Sanctissimo Platone persequemur Detrahentes:

Detrahentem secreto proximo suo hunc Ps. 105. persequer. Aut saltem providè agemus, ne nobis ea Detractio possit imputari. *Cum Detracloribus ne com-* *Prov.*

misceris, quantumvis ceteroquin inter eos assiduè nobis esset vivendum. Verùm si vel hominis offendendi metus, vel quævis alia similis causa nos ab ejusmodi actione, quâ resistamus Detrahenti, impediatur, tum enim verò & loquens & audiens tam se ejusdem noxæ reos constituunt, ut Melissius Doctor ignoret, quis magis delinquat. *Detrahente, aut Detrahentem Lib. 2.*

audire, quid horum damnabilius sit, de Con- non facile dixerim. *sid. ad*

XVI. Observate, quot cautionibus ac provisionibus sit opus, nequid detrimenti capiat bonum & tam ingens, & tam delicatum, quantum est, bonum Proximi nomen & existimatio; & capite tandem, quantum humano generi Detrahentium linguæ noceant, dum & famam absentium, & animos presentium eo loco, quo illæ peccant, tam graviter lædunt. Quamquam quod hactenus à me allatum est, comparatione eorum, quæ dicenda restant, aut nihil, aut certè parum est. Os detrahentis os Viperæ est: *Plena Jac. 3.*

veneno mortifero. Non tamen imitatur piperas interficiendo: hæ enim non se, sed alios; at illud se magis, quàm alios veneno inficit. *Custodite*

vos

vos à murmuratione, & à detractione
Sap. I. parcite lingua. Magnus omnino ani-
v. II. mæ hostis est lingua detrahens; ab
 hac pròinde rutos vos securósque red-
 dite, clamat Sapiens, vigili omnia o-
 culo observate, construite receptus,
 aggeres erigite: *ostodite vos.* Et si
 nec Proximi existimatio, nec ejus ani-
 mus vobis curæ cordique sunt, ve-
 stram saltem rem, vestram salutem,
 quæ non minùs periclitatur, non ne-
 gligite: *à detractione parcite lingua*
hic. à detractione lingua parcite vobis.

ita Ha-
gohic.

S. Tho.
2. 2. q.
73. a. 3.

XVII. Periculoso omninò loco
 sunt res Detrahentium & ob morbi ip-
 sius, sanè quàm maligni, indolem,
 & ob remedij difficultatem. Primò
 peccata, quibus proximus læditur,
 meriti solemus damno majore aut mi-
 nore, quod inferunt: hoc enim ex de-
 trimento fit, ut in peccatis censeantur.
 Quod cum ita fit, quis explicet, quàm
 grave sit delictum suamet naturâ De-
 tractio, quia, ut diximus, Proximum
 privat vitâ morali, quam multi non
 minoris, aliqui etiam pluris faciunt,
 quàm vitam naturalem? Nec id im-
 meritò, ad stipulante Lege; propterea
 quòd vita naturalis paucorum anno-
 rum periodo definita sit; existimatio-
 nis autem & famæ vitâ æternùm vi-
 vere videamur. *Per bonam famam ho-*
mo vivit in æternum.

XVIII. Nec satis ac pro merito Ex-
 istimatio ponderatur, dum ut bo-
 num particulare attenditur. Neces-
 se est illam contemplari ut bonum
 quoddam universale, quod ad omne
 aliud genus bonorum acquirendum
 serviat. Pavo ubi illam tot illustrem

coloribus, quâ explicatâ unicè super-
 bit, caudæ appendicem amiserit, se
 ipsum erubescens in gallinarij angulo
 latere cogitur. Eadem non pauco-
 rum infelicitum mortalium fors est,
 qui ob famæ jacturam, quam passi
 sunt, miseram trahere vitam debent,
 ab aliorum consortio exclusi, prohi-
 bitique officijs ac muneribus non u-
 tilibus minùs, quàm splendidis, qui-
 bus ceteroquin administrandis idone-
 os bonum nomen fecisset, quæque ju-
 re quo qui optimo sperare potuissent.

XIX. Nascitur præterea hæc a-
 lieno nomini nocendi sitis ex febris in-
 terna, & humorum, motorum ac per-
 turbatorum, dissensione longè gravis-
 sima. Crebrò enim animus Detra-
 hentium incenditur odio intestino er-
 ga Proximum: ex quo fit, ut cum illi
 manu & armis vindicare se nequeant,
 linguam arment, & tacitâ quidem ac
 surdâ, sed non minùs acri vindictâ,
 se ulciscantur. Aliàs Livor & Invidia,
 quæ cor exedunt, linguæ suggerunt
 verba maledica. Ex hinc Angelicus
 Doctor Detractionem non Iræ, quæ
 contumeliosis verbis præsentia lacel-
 sit, sed Invidiæ filiam agnoscit, quæ
 etsi omnibus quidem modis nocere
 cupiat, præcipuè tamen damnis oc-
 cultè illatis lætatur.

XX. Aliàs ad detrahendum impel-
 lit mera nequitia, & pessima bonum
 aliorum statum evertendi, virtuti æ-
 stimationem auferendi, aut scandala
 ac animorum alienationes passim sem-
 inandi voluntas; eventu destinatis
 plus sæpe respondente. Fœtore lu-
 cernæ malè extimæ plures prægnan-
 tes

res abortiérunt: haud paulò sapiùs, personæ, quæ sancta melioris vitæ proposita conceperant, jam virtutum semitam ingressæ, retrò abeunt, mutant decreta, ad id impulsæ pestilentis cuiuspiam linguæ disterijs, sinistris sermonibus, calumniis adversùs æstimationem de ipsis conceptam sparsis.

Ps. 118. Redime me à calumnijs hominum, agebat David, ut custodiam mandata tua, tam durum est etiam virtutem & honestatem amantibus perverfas inter linguas divinis præceptis adimplendis studere.

XXI. Et hi fermè Detractionis fontes sunt: ubi verò illa è nullo eorum oritur, ex summâ certè salutis nostræ procurandæ negligentia scaturit. Cum calor naturalis extimas corporis partes nimium accendit, interiores frigere necesse est. Par est eorum conditio, qui toti in discutiendis & inquirendis factis alienis, sui curam suorumque commodorum negligunt; non plorant mortuos suos, suas inquam noxas, qui toti sunt in deplorandis aliorum funeribus; rectius dixissem, totos in eo esse, ut fingant se aliorum morti illacrymari. Hinc observare licet, non alios fermè magis Detractionis visio infames esse, quàm quorum mores ipsi mali sunt; quos inter primum locum Lascivi sibi vendicant; sive quia facile sibi persuadent, alios laborare miseris, quibus ipsi tam infeliciter premuntur, sive quia solatio ipsis est, morbum, quo laborant, plurimos infecisse, ut sic in turbâ plurimum ægrorum faciliùs lateant. *In populo magno non agnoscat.*

R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. 1.

XXII. Sed qui vivis non parcunt, utinam mortuos saltem præterirent! verùm nec hoc quidem sperare licet. Leo, si belluam occisam offendat, ubi obrutu eam delibavit, intactam dein præterit. Quidni idem facere possent immanes istæ belluæ Detractores? Alia omnia: nec mortuis abstinent; etiam ossa eorum perversâ suâ linguâ inquietant, nec ijs delictis intactis, quibus condignâ satisfactione expiatis jam Divina forsân ignovit Justitia: atque hinc continget, ut perfrictæ isti frontis mortales sapius non dubitent ad suum examen & tribunal vocare ut reos, qui pridem felices in Cælo triumphant. Qui impositam sepulchro statuam violare præsumit, violari sepulchri reus constituitur. Si Lex hæc in re nostrâ obtinet, nos proportionè quadam asserere poterimus, quòd, qui Mortuos offendit, evertendo simulacrum illud, quod vitæ integræ & inculpatae æstimatio erexerat, in Posteriorum animis, damnari debeat ut reus violatæ pacis, quâ ceteroquin mortui in tumulis suis gaudent.

XXIII. Quid jam vobis videtur, an malignus est detrahentiù morbus? & quamquam hoc me terret, magis tamen cohorresco, dum observo, morbum etiam esse vulgatum. *Hoc o. Ps. 108. pus eorum, qui detrahebant mihi; Psal. 20.* tis Regij verba sunt. Hoc est opus hominum otiosorum, quorum tantus est numerus, à primo viluculo in searum vesperum alienam famam arrodere. Sive per plateas obambulent, sive sub porticibus consideant, sive ad officinarum Januas subsistant, ubique

Ggg

bique

bique fœda maledictæ suæ & inhumanae linguae vestigia, velut sordidas oris spumas relinquunt. *Opus eorum*, Qui aliàs nec trium vocularum periodum aptè texere nõrunt, horas integras de aliorum erratis etiam non sine acumine differunt. Ranis illis per similes, quæ non, nisi ad coaxandum vocem habent, nec alium sanguinem, quam qui oculos circumdat: quidquid in ipsis est virium ac facultatum animi, totum impendunt in iudicio de aliorum factis ferendo; & quidquid vocis, in ijs subiode enarrandis: non majoribus, non æqualibus, non inferioribus parcitur, sed omnes nullo respectu offenduntur. *Ps. 72. 9. runt in celum os suum, & lingua eorum transiit in terram.* Sacrum, & profanum ordinem, Dominos, Servos, Principes, Plebem infimam, Virgines, Conjugatos, quidquid cælum & terras inter est, id omne sibi pro scopo sagittarum suarum præfigunt.

XXIV. Ecquis jam erit, cui & voluntas & facultas suppetat tantæ stragis reparandæ & refarciendæ? & tamen nisi illâ reparatâ spes veniæ à Deo consequendæ nulla est. Hic quoque locum habet tritum illud: *Non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Interim reparatio & restitutio hæc difficultates paritur gravissimas. Earum prima est, quòd perquam arduum sit damnum illatum agnoscere, illudque justâ mensurâ æstimare. Furem cogitate, qui frumentum molendino inferendum auferat: hic plus satis novit, quantum sit, quod abstulit. At si fur idem auferat frumentum,

quod ut semen terræ committendum erat, damni illati magnitudinem æstimare nescit; quia eum latet, quantum ex eo semine frugum tellus messis tempore fuisset redditura. Pari modò dicam & ego, quòd nulla esse possit justa æstimatio damni à lingua detrahente facti: solus illud Deus æquâ mensura ponderat. Peccavit Puella aliqua; sed latet factum: unde illa nubere potest & conjugio illigari tam honesto, sibi que oprato, quam si virgineum pudorem illibatam thalamo inferret. Interim audaculus quipiam Puellæ delictum vulgat: cum ecce evanescit omnis Matrimonij honorati spes, & misella, ut vitis ulmi fulcro destituta, humi serpere cogitur omnium pedibus conculcanda, nisi fortè etiam reliquum vitæ in foedi alijus lupanariæ sordibus traducatur. Quis in eventu ejusmodi satis æstimet detrimentum miserimæ huic puellæ linguae detrahentis maleficio illarum? Latebit ejusmodi damni magnitudo, dum illud Sol divinus revelat, qui nos judicaturus omnes nostras tenebras admirandis suis splendoribus illustrabit.

XXV. Altera difficultas in dolore serio de famâ ablatâ concipiendo, & voluntate efficaci malo, quoad ejus fieri potest, medendi consistit: quia absque his pro damno illato haud quaquam fit satis. Detraكتورum enim haud pauci fallendi temporis gratiâ de aliis detrahunt: & quemadmodum Nero Romam animi causâ incendit, cytharâque manu tenens immanis incendij spectaculo,

curæ & timoris omnis expertus, se oblectabat; sic ipsi ad relaxandam non nihil fessam scilicet mentem faces alienæ famæ admovent, & quando subinde erumpentem luculentam flammam vident depasci integram familiam, Religiosum Claustrum, aut quemlibet plerum cœtum, hilares & minimè auxij assistunt spectaculo tam funesto, pro eo, quod omnem, quam possunt, operam restringendo incendio adhibere deberent. Pro Sacro Tribunali ita se purgant; quod non possint à Detractionibus abstinere, ob inveteratam assuetudinem: quod intendant differendo tempus fallere, non cuiusquam famæ nocere.

Ps. 63.
6. *Firmaverunt sibi sermonem nequam: sic animos sibi addunt ad loquendum, sicut eatenus locuti sunt, cum tanto aliorum dispendio, pro eo, quod seritò corrigere se statuant & admissorum veniam supplices petere, Quis jam sibi persuadeat, paratos ad compensanda detrimenta illata, quæ ne quidem ab inferendis deinceps abstinere se posse existimant? Audite, quæ cum ejusmodi farinae homine gelta sunt, Vir equestris ordinis, eorum ex numero, quibus familiæ & natalium splendor ad id unum deseruit, ut tanto clariùs eorum delicta cernantur, coram pluribus jactare se ausus est (mentiebatur autem splendide) se nobilem Matronam in casum impulisse. Visum ramentum est illi hoc peccatum Pœnitentiæ Sacramento eluere: elegit autem arbitrum in sacro illo foro P. Alphonsum de Castro è familiâ Minorum D. Francisci.*

virum ingenij sui monumentis Orbî notissimum: eique, quid peccasset, exposuit. Alphonus audita, quam diximus, injustâ Matronæ innocentis diffamatione, & nullo præterea delicto, surrexit de sede, sic eum allocutus: Domine, reprobus es: faceffe, faceffe nil tibi Confessio proderit: & cum dicto se subduxit, relicto Equite, quem res insolita non parum consternerat, & ad desperationem propè adegerat. Spe tamen erectus apud alium sacrum Judicem plus aut patientiæ, aut benignitatis inveniendi Patri Victoriæ è D. Dominici sodalizio reum se sistit, quem virum non minor, quàm Castrum, eruditio, aliæque dotes commendabant. Huic ante omnia non tam morbum suum, quàm Medici, quem erga se crudum inhumanumque esset expertus, in curando imperitiam aperuit. Animos imprimis pœnitenti Victoriæ addidit, Alphonsi agendi modo, quàm potuit, benignè excusato. Tum demum Eques suâ de caluminâ se accusavit. Ad hæc Victoria: Necessè est, vir nobilissime, ut dicta retractes, coram ijs maximè, quibus audientibus Matronæ honestissimæ ad eò sedè detraxisti. Egone retractem? Respondit Eques: hoc fieri nequit absque gravi æstimationis meæ honorisque jacturâ. An jubes, Pater, ut ego me mendacem palàm profitear? His auditis Victoria totum se convertit ad persuadendum homini, nullam esse in virtute exercendâ infamiam, nisi apud insanos, aut deliros: & quanquam aliquâ

Ggg 2 fortassis

Memo-
ok. p. 4
o. 26.

fortassis infamiae notâ inde inureretur, oportere eam rem æquo animo ferre, & infamiam sibi iustè debitam postponere infamiae, quâ ipse Innocentem planè, nihilque tale commerritam nullo jure aspersisset. Ita rationem morbi postulare, ut ubi coneratar scorpio, quâ parte ferijt, siquidem sanitas ferid quærat. Sed observate jam Detrahentium indolem. Eques non cedere rationum momentis, non auctoritatem pili facere, non quidquam salutare ad animum admittere. Quare Victoria è sacro tribunali assurgens: sapienter, inquit, egit Alphonfus, quod audire te recufavit? præ me ille sapit, qui morbi tui naturam principio statim agnovit, quam ego sub finem denique perspexi: Ita est, Reprobuses, non Confessione, non alio porro remedio emendandus. Quibus dictis & ipse Equit i tergum obvertit, fessus tam ferid, sed irritâ hortatione.

XXVI. Atque hæc est Detrahentium conditio, remotissima à vero de noxis dolore, remotissima à voluntate ferid reparandi damnum datum, retractando, quæ perperam asserta sunt; quin & remotissima ab obtinendâ fide, si quando ad famam redintegrandam placuerit dicta revocare, Nodum in fane crasso facile solveris: at solvere velle in tenui filo serico, irritus labor est. Damnum illatum in rebus, nodus est factus in fane canabino, quem, si animus obfirmatus sit, non ægrè solvat, sic ut nihil porro reddi debeat. Sed delicatior res est fama, & alterius rationis damnum,

quod in hac illatum est. Nodus est serico in filo factus, quem extricare plusquàm difficile sit. Hæc est hominum indoles; proniores sunt ad dandam malo, quàm bono fidem; unde eadem lingua, quæ plurimum potest in honore & æstimatione imminuenda & tollenda, parum aut nihil subinde posse deprehenditur in eadem reddendâ. Si fidus aliquod noxium plagam orientis Solis, fidus autem propitium occidentis occupet, plus suâ malignitate nocet illud, quàm istud beneficio suo influxu possit: illud enim diuitis nostrum Hemispherium obambulat. Si laudibus hominem quempiam ornes, non multum abibit temporis, & nemo jam laudum illarum recordabitur; at si vituperes, tam altè in animos opprobrium descender, ut extripari vix possit, maximè si vituperium in hominem cecidit suâ aliàs virtute laudatum æstimatumque. Dici non potest, quàm facile ejuscemodi hominibus linguæ maledicæ noceant, & quidem absque remedio. Equorum circarices subnati pili mox iterum vestiunt; cicatrix in viro depilis manet. Ita in hominibus integrâ adhuc famâ, omne vulnus, quo eam lædi contigerit, vestigium sui relinquet & notam, ô quàm difficulter debilem! *Calumniare, impia illius vox fuit, semper aliquid remanet.* Detrahe inimico, nam est tempus forsan ejus aliquando innocentiam proditurum sit, manebit tamen in illo, si non vulnus, cicatrix certè, *semper aliquid remanet.* Nunquam ex toto illi abrogabitur fides; quod

tam

ram pronis animis credicum est. Fulmina sunt, quæ non comburunt, offuscant tamen: his Detrahentium linguas comparaveris, quæ si in cineres redigere bonam de aliquo opinionem non possunt, saltem illam offuscant. Idcirco non malè affirmarim, quòd sicut divinus ille Spiritus de Cælo lapsum in Apostolos, linguas eorum cælesti ardore accendit, eosque in Gratia stabilivit: ita Spiritus Detractionis est styge emerfus, & Detrahentium animos occupans, linguas eorum accendat ardore infernali, eosque in statu reponat desperationis confirmatæ.

XXVII. Prævideo, quòd ad jam asserta responsuri sitis; quòd si, qui audiunt, fidem dictis adhibere nollint, si quando vos redere favam cupiatis retractando, eosque laudando, quos calumniâ aliquâ imperieratis; nihil tum penes vos noxæ residere, infelicitatis hoc vestræ esse, vestræ imbecillitatis, & propterea vos ad plûs non obstringi. Ita sanè est, verùm an nescitis effatum illud Legis? *Qui non habet in ære, luan in corpore.* Metuo ego, ne justus Judex Deus nonnunquam hanc ipsam normam sequi velit; sic, ut qui obligati ad reddendam Proximo æstimationem, reddere eam non valent, luan eam in animâ, multis privati benignissimi Dei Gratijs, quibus adjuti, operati essent salutem suam, destituti autem, ejus ipsius jacturam subicuri sunt. *Dilexisti omnia verba præcipitationis, lingua dolosa; propterea Deus destruet te in finem.* Amâsti linguam idoneam

ad, præcipitandos homines à te infamatos in fossam tam altam, ut inde ex toto emergere ipsis nunquam liceat: quâ de causâ Deus tandem pro meritis tecum ager, teque æternum destruet ac perdet.

XXVIII. Pronis igitur auribus animisque admittite aptissimam illam Spiritus Sancti admonitionem, *Attende, ne forte labaris in linguâ, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortem.* Attende Tibi, cuiusque rebus invigila. Qui domi suæ satis habet, quòd agat, quid necesse est alienas eum domos obire? *Attende, ne forte labaris in lingua.* Perpende, quòd Detractio non sit lusus hominum otiosorum tute tibi persuades, sed sit periculum, cujus vel sola umbra ad sedulam te custodiam vigilantiamque excitare debeat. Non satis est frivole dicere: *Ita assuevi; jam aliter non possum.* Tantò tua noxa erit gravior, quantò frequentior. Si *Insit.* fera evadat semel, & damnum det, l. qua Lex Dominum non eo rigore obligat drupes ad illud reparandum; obligat tamen pauper. eundem, si fera sæpius ita erumpere consueverit. Divus Bonaventura *in c. 11.* tribus de causis linguam homini datam affirmat: ut Deum laudet, Proximum ædificet, & se accuset, *At Rom. 1.* Detractor nullo respectu fines à Deo intentos omnes violat, & pessundat. Deum ita graviter lacessit, ut illum Deus oderit. *Detractores Deo odibiles.* Proximo occasionem delinquendi præbet, aut in Detractionis societatem ac communionem eum

Ggg 3 pertra-

pertrahendo, aut excitando, ut vel in
audita Detractione se oblectet, vel ijs,
qui non audierant, malè providus
enarrer. Suimet autem exitij causa
est, quia res suas eo loco constituit, in
quo salutis vix ulla, si tamen ulla,
Nid. spes superfit. Jure ac meritò Gen-
simum Apostolus Detractores in eorum
numero reponit, qui dati sunt in re-
probum sensum, & derelicti à Di-
vinâ Justitiâ in manu perversæ volun-
tatis suæ, ac desideriorum; cum sit
prorum admodum è Christianis ali-
quem ob Detractionis peccatum æter-
nùm perire: idque vel quia ad casti-
gandum ejus factum, in eadem, quæ
in alijs reprehenderat, delicta ac for-
des, & fortè etiam majores, labi per-
missus est; vel quia velut per ludum
ac jocum detrahere solitus, nunquam
verâ pœnitentia delictum suum re-
tractat, atque aded veniam nunquam
meretur. Psaltes Regius os Detra-
Pf. 108. ctoris, *Os peccatoris* appellat, perinde
2. ac sic DetraCTOR præ impijs alijs omni-
bus, & per antonomasiam *Peccator*
dici mereatur, usque aded totus in
peccatis sordescit.

XXIX. *Ne fortè labaris in linguâ,
& cadas in conspectu Inimicorum insi-
diantium tibi.* Inirio offendes, tan-
tùm levia quædam & minoris mo-
menti errata proximi carpando; sed
deinceps paulatim Detractionis dul-
cedine inescatus cades omnino in
conspectu Inimicorum Animæ ruæ,
qui miris modis sibi plaudent; satis
gnari, quàm profunda sit vorago, in
quam & alios impellis, & temet etiam
ipsum præcipitem agis.

XXX. *Ne labaris & cadas, & sit ca-
sus tuus insanabilis in mortem.* Atque
hoc est, quod præ alijs motivis omni-
bus absterrere vos debet à casu & præ-
cipitio tam formidando, à Detractio-
ne inquam & imminutione famæ a-
lienæ; quia casus hic fermè remedio
caret, & sic prolapsus, perit, quin un-
quam resurgat. Neque damnum
proximo illatum reparari potest, ne-
que quod vobis ipsis inferitis.

XXXI. Non potest resarciri dam-
num alteri illatum; quia verba, ut
vulgaris habet parœmia, manubrio ca-
rent, quo retrahi & revocari possint,
ubi semel ex ore eruperint; & ita
quamvis facili negotio Proximi famæ
noceatur, tollaturque ejus existima-
tio, summè tamen arduum negotium
est, eam reddere. Lanam albam non
magno artificio colore nigro tinxeris;
at quis erit artifex, qui nigræ candore
suum restituat? Accedit & illud,
quod intra primos limites non sistat
DetraCTio, sed fermè semper augetur,
haud aliter ac *Eccho* vocem eandem
crebrò multiplicat. Vix excidit ve-
stro ex ore vox in vituperium Proxi-
mi, cum illam totâ mox in viciniâ re-
peti ac replicari auditis. Decidit
nonnunquam ex summis Alpium ju-
gis exiguus nivis globulus; sed ille
inter cadendum aliâ aliâque nive ad-
hærescente, auctus in tantam molem
excrevit, ut integros vicos & oppida ad
Alpium radices sita oppresserit & va-
stârit. Similes strages non semel lu-
brica lingua edit, quæ occultum Pro-
ximi dedecus uni duntaxat: manife-
stando, paulò post illud per alliorum
ora

ora vagatum sic autum videt, ut familias integras vastet, tot sinistris tum moribus & loquacitate vanissimâ oppressas.

XXXII. Si porro irreparabile damnum est, quod Proximus patitur, quomodo, quod vobis ipsis creatis, resarcietur? Et Charitas & Justitia, à vobis tam malè habitæ vindictam semper magnis clamoribus reperent: *sic casus insanabilis ad mortem.* Mortem hanc timere sibi debet anima vestra, si alijs tantum inferit nocuenti: credere potest se ex numero esse infe-

licium illorum papilionum, qui dum lucernam extinguunt, seipfos comburunt. Non ita sit posthac, Auditores charissimi, attendite diligenter: nimum quantum gravis jactura est exponere Animam periculo morbi & valetudinis valde ancipitis, licet denique sanitatem recuperet: quid erit i-
gitur, si agatur de morbo non periculoso tantum, sed de morbo, qualis est, de quo agimus, plerumque insanabili? *Attende, ne fortè labaris in linguâ, & cadas, & sit casus tuus insanabilis in mortem.*

DISCURSUS XXX.

De Mendacio.

Inter diversa supplicia, quibus variæ Republicæ Mendacium mutare solitæ sunt, illud præ ceteris mysterio plenius esse videtur, quo Arraxerxes, sapientissimus Persarum Rex, hanc noxam vindicabat: tribus enim stylis suam mendacibus linguam perforari jubebat. Non miror Reges Persas magnopere exosos fuisse omne mendacium, cum constet, antiquo illius Aulæ more receptum fuisse, ut summo studio eorum filijs inculcarentur non à Disciplinarum tantum, sed etiam Morum Magistris ac Præfectis, nequid unquam veritati dissentaneum loquerentur. Quid autem tria illa vulnera, quibus mendacem lin-

guam castigabant, significant, non perinde assequor: neque operæ pretium censeo, multum in eâ re pervestigandâ laborare: unum potius aliquod, quod triplici illâ plagâ portenderetur, arcanum supponam arbitrio meo; quod si verè à Persis significatum non est, par tamen fuit, ut significaretur. Digna enim verò est cujuslibet mendacis lingua perfoffione triplici, ut triplex plaga respondeat offensæ, quâ, qui mentitur, offendit Naturam, Rationem, Fidem. Atque circa hanc materiam hodiernus meus Discursus versabitur, cujus verba opto, ut plûs quàm unquam non viva modò, sed penetrantia sint, ut transfodiant, si non linguam nocentem, animum saltem eorum, qui me audituri convenerunt.

II. Pri-